

Рекомендації

Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики за результатами розгляду питання «Стан реалізації законодавства про деколонізацію (в частині пам'яток культурної спадщини) та перегляд реєстрів нерухомої культурної спадщини, що містять символи російської імперської політики»

Зважаючи на необхідність неухильного та безумовного виконання Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», відзначаючи, що пункт 16 Прикінцевих положень цього Закону щодо перегляду статусу пам'ятників та пам'ятних знаків, які є об'єктами культурної спадщини і містять символіку російської імперської політики, виконаний не в повній мірі у встановлений цим пунктом тримісячний строк, та розглянувши інформацію Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, Українського інституту національної пам'яті, Полтавської обласної військової адміністрації, Полтавської міської ради щодо стану реалізації законодавства про деколонізацію в частині перегляду реєстрів нерухомої культурної спадщини, Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики рекомендує:

1) Кабінету Міністрів України, Міністерству культури та стратегічних комунікацій України, Українському інституту національної пам'яті, Національній академії наук України посилити популяризацію історично правдивих наративів історії України;

2) Кабінету Міністрів України, Міністерству культури та стратегічних комунікацій України, обласним, Київській міській державним адміністраціям, органам місцевого самоврядування активізувати та забезпечити повний перегляд статусу пам'ятників та пам'ятних знаків, які є об'єктами культурної спадщини та містять символіку російської імперської політики чи є символікою російської імперської політики, здійснення демонтажу (перенесення) з публічного простору вказаних об'єктів, демонтаж (вилучення) з публічного простору окремих елементів пам'ятників, пам'ятних знаків, що містять символіку російської імперської політики;

3) Міністерству культури та стратегічних комунікацій України забезпечити контроль за невідкладним та повним внесенням органами охорони культурної спадщини обласних, Київської міської державних адміністрацій подань щодо об'єктів культурної спадщини, які є символікою російської імперської політики, для розгляду питання про перегляд статусу цих об'єктів;

4) органам охорони культурної спадщини обласних, Київської міської державних адміністрацій, а також громадським організаціям, до статутних завдань яких належать питання охорони культурної спадщини, невідкладно направити до МКСК подання щодо об'єктів культурної спадщини, які є

символікою російської імперської політики, для розгляду питання про перегляд статусу цих об'єктів. При направленні на розгляд Міністерства культури та стратегічних комунікацій України подання щодо перегляду статусу об'єктів, які є символікою російської імперської політики, дотримуватись вимог Порядку обліку об'єктів культурної спадщини, затвердженого наказом Міністерства культури від 11.03.2013 № 158, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01.04.2013 за № 528/23060 (у редакції наказу МКІП від 01.03.2024 № 158), зокрема розділів VII та X вказаного Порядку.

5) Міністерству культури та стратегічних комунікацій України забезпечити в установленому законодавством порядку невідкладний (без невиправданих затримок) розгляд внесених органами охорони культурної спадщини обласних, Київської міської державних адміністрацій, громадськими організаціями, до статутних завдань яких належать питання охорони культурної спадщини, подань щодо перегляду статусу об'єктів культурної спадщини, які є символікою російської імперської політики або містять символіку російської імперської політики, прийняття визначених законом рішень, зокрема, про внесення (у визначених законом випадках) подання про розгляд відповідних питань Кабінетом Міністрів України.

6) органам охорони культурної спадщини обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій невідкладно проінформувати МКСК (і інформувати в подальшому) щодо прийнятих рішень про надання дозволу на проведення робіт на пам'ятках місцевого значення на виконання вимог Законів «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» та «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», в тому числі щодо демонтажу (перенесення) окремих елементів, які є відповідною символікою;

7) Полтавській обласній державній адміністрації та Полтавській міській раді з метою популяризації подій воєнно-політичного виступу гетьмана Івана Мазепи та спростування російських імперських міфів рекомендувати опрацювати питання виготовлення у 2025 році популяризаційного проєкту УІНП «Мазепа. Karl XII. Пётр I. Топ-10 міфів ru.пропаганди» як вуличної експозиції з подальшим експонуванням довкола Монументу слави (протягом терміну до переміщення монумента з публічного простору центральної частини м. Полтави);

8) Полтавській міській раді з метою демаркації культурно-символічного простору, після прийняття Кабінетом Міністрів України і Міністерством культури та стратегічних комунікацій рішень щодо вилучення з Державного реєстру нерухомих пам'яток України чи невключення до вказаного Реєстру розташованих в м. Полтаві пам'ятників, які є символікою російської імперської політики чи містять елементи, які є символікою російської імперської політики, забезпечити комплексний підхід при організації та виконанні заходів з демонтажу та перенесення пам'ятників з публічного простору центральної частини м. Полтави, що буде передбачати:

- зосередження об'єктів, що містять символи імперської політики або є

символікою російської імперської політики, у музейному просторі Державного історико-культурного заповідника «Поле Полтавської битви» на відповідній локації шляхом створення кластеру російської монументальної пропаганди;

- встановлення на місцях демонтованих об'єктів сучасних монументів, пам'ятників, які відповідатимуть містобудівному оточенню, матимуть високий мистецький рівень та які, зокрема, будуть спрямовані на меморіалізацію культурної спадщини та національної пам'яті Українського народу;

9) Міністерству культури та стратегічних комунікацій, Українському інституту національної пам'яті, Полтавській обласній військовій адміністрації, Полтавській міській раді опрацювати питання перейменування Державного історико-культурного заповідника «Поле Полтавської битви» та концептуального перопрофілювання його експозицій, які б окреслювали період ранньомодерної держави Гетьманщини ("Військо Запорізьке", правління гетьмана Івана Мазепи та дипломатичні аспекти функціонування козацької державності, в т.ч. Гадяцька угода гетьмана Івана Виговського та україно-шведський союз між гетьманом Іваном Мазепою та королем Карлом XII). За результатами опрацювання внести відповідний проєкт акта на розгляд Кабінету Міністрів України.

10) Поінформувати Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики про стан виконання цих рекомендацій до 1 березня 2025 року.

